

ĐỀ CƯƠNG CHI TIẾT HỌC PHẦN

1. Thông tin chung về học phần

Tên học phần: Độc tố học thực phẩm

Tên tiếng Anh: Food Toxicology

Bộ môn phụ trách: Công nghệ sau thu hoạch

Mã học phần: 05200072

Loại học phần:

Giáo dục đại cương ☐		Giáo dục chuyên nghiệp ☒			
Bắt buộc ☐	Tự chọn ☐	Cơ sở ngành ☒		Chuyên ngành ☐	
		Bắt buộc ☐	Tự chọn ☒	Bắt buộc ☐	Tự chọn ☐

Số tín chỉ: 2(2,0,4)

Phân bố thời gian:

- Tổng số tiết : 90 tiết
- Số tiết lý thuyết : 30 tiết
- Số tiết thí nghiệm/thực hành (TN/TH) : 00 tiết
- Số tiết tự học : 60 tiết

Điều kiện tham gia học tập học phần:

- Học phần tiên quyết: Không;
- Học phần học trước: Hóa sinh học thực phẩm (05200002); Vi sinh vật học thực phẩm (05200050); Phân tích vi sinh Thực phẩm (22200017);
- Học phần song hành: Không.

2. Mục tiêu học phần:

Học phần “Độc tố học thực phẩm” trang bị cho người học các khái niệm về độc tố học thực phẩm; các nguyên nhân và các yếu tố gây ngộ độc thực phẩm., phân tích được các cơ chế hấp thụ, phân phối, đào thải các chất độc trong cơ thể và các yếu tố ảnh hưởng đến sự chuyển hóa sinh học các độc tố và ngộ độc thực phẩm liên quan đến một số chất độc cụ thể.

3. Chuẩn đầu ra của học phần:

Chuẩn đầu ra (CDR) chi tiết của học phần như sau:

- LO 1: Trình bày được các khái niệm và phân tích được các vấn đề liên quan đến các yếu tố gây ngộ độc thực phẩm

- LO 2: Phân tích được độc tố trong thực phẩm có nguồn gốc sinh học; hóa học
- LO 3: Đáp ứng các chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp và giải thích thành thạo cơ chế phân phối và đào thải các chất độc, chuyển hóa chất độc và nguồn gốc các loại độc tố trong thực phẩm
- LO 4: Áp dụng thuần thực kỹ năng tìm kiếm, đọc và tổng hợp các tài liệu liên quan đến học phần Độc tố học Thực phẩm
- LO 5: Áp dụng thành thạo khả năng truyền đạt vấn đề, làm việc độc lập và khả năng hợp tác làm việc nhóm để học tập môn Độc tố học Thực phẩm
- LO 6: Hình thành ý tưởng, phân tích, lập luận để giải thích thành thạo cơ chế phân phối và đào thải các chất độc, chuyển hóa chất độc và nguồn gốc các loại độc tố trong thực phẩm

4. Nội dung học phần:

4.1. Mô tả vắn tắt nội dung học phần:

Học phần này bao gồm các nội dung sau:

- Giới thiệu chung về độc tố trong thực phẩm;
- Cơ chế hấp thu, phân phối và đào thải các chất độc;
- Cơ chế chuyển hóa sinh học các độc tố;
- Độc tố trong thực phẩm.

4.2. Phân bố thời gian các chương trong học phần:

STT	Tên chương	Phân bố thời gian (tiết hoặc giờ)			
		Tổng	Lý thuyết	TN/TH	Tự học
1.	Giới thiệu chung về độc tố học thực phẩm	12	4	0	8
2.	Cơ chế hấp thu, phân phối và đào thải các chất độc	30	10	0	20
3.	Chuyển hóa sinh học các độc tố	30	10	0	20
4.	Độc tố trong thực phẩm	16	6	0	12
Tổng		90	30	0	60

4.3. Nội dung chi tiết của học phần:

Chương 1. Giới thiệu chung về độc tố học thực phẩm

- 1.1. Độc tố học
- 1.2. Chất độc, độc tính
- 1.3. Phân loại các tác nhân gây độc
- 1.4. Ảnh hưởng liều lượng chất độc với phản ứng của cơ thể
- 1.5. Đặc trưng của tính độc
- 1.6. Các yếu tố ảnh hưởng đến tính độc

Chương 2. Cơ chế hấp thu, phân phối và đào thải các chất độc

2.1. Cơ chế xâm nhập chất độc vào cơ thể

2.1.1. Khuếch tán thụ động

2.1.2. Sự thẩm lọc

2.1.3. Vận chuyển tích cực

2.1.4. Nội thẩm bào

2.2. Hành trình của chất độc trong cơ thể

2.2.1. Hấp thu

2.2.2. Phân bố

2.2.3. Cố định và thu giữ chất độc

2.2.4. Thải loại chất độc

Chương 3. Chuyển hóa sinh học các độc tố

3.1. Phản ứng thoái phân

3.1.1. Phản ứng oxy hóa

3.1.2. Phản ứng khử

3.1.3. Phản ứng thủy phân

3.2. Phản ứng liên hợp

3.2.1. Phản ứng liên hợp với axit axetic

3.2.2. Phản ứng liên hợp với axit sulfuric

3.2.3. Phản ứng liên hợp với axit glucuronic

3.2.4. Phản ứng liên hợp với glutation

3.3. Phản ứng hoạt hóa

Chương 4. Độc tố trong thực phẩm

4.1. Độc tố trong thực phẩm có nguồn gốc sinh học

4.1.1. Các độc tố của vi khuẩn

4.1.2. Các độc tố của nấm mốc

4.1.3. Các độc tố của ký sinh trùng

4.2. Độc tố thực phẩm do tác nhân hóa học

4.2.1. Hóa chất thêm vào thực phẩm trong quá trình sản xuất

4.2.2. Dư lượng thuốc bảo vệ thực vật có trong thực phẩm

4.2.3. Các độc tố tự nhiên có nguồn gốc động vật

4.3. Độc tố thực phẩm do tác nhân vật lý

5. Đánh giá học phần:

– Thang điểm đánh giá: 10/10

– Ma trận đánh giá chuẩn đầu ra của học phần như sau:

Các CDR	Chuyên cần (5%)	Kiểm tra trắc nghiệm (15%)	Thảo luận nhóm (10%)	Tiểu luận (20 %)	Thi cuối kỳ (50%)
LO1	x	x	x	x	x
LO2	x	x	x	x	x
LO3	x	x		x	x
LO4	x	x		x	
LO5	x	x	x	x	x
LO6	x	x	x	x	x

– Kế hoạch đánh giá học phần cụ thể như sau:

Nội dung	Thời điểm	Công cụ kiểm tra	Chuẩn đầu ra kiểm tra	Tỉ lệ (%)	Rubric sử dụng
Quá trình				50	
Chuyên cần	Suốt quá trình học		LO1, LO2, LO3, LO4, LO5, LO6	5	Số I.1
Thảo luận nhóm	Suốt quá trình học		LO1, LO2, LO3, LO4, LO5, LO6	10	Số I.2
<i>Kiểm tra:</i> Hoàn thành các bài kiểm tra trên e-classroom	Tuần 3 đến tuần 14	Bài trắc nghiệm nhỏ	LO1, LO2, LO3, LO4, LO5, LO6	15	Theo thang điểm đề kiểm tra
<i>Tiểu luận:</i> Sinh viên tìm hiểu tài liệu, viết tiểu luận theo yêu cầu của giảng viên về nội dung và tiến độ thực hiện và thuyết trình vào các buổi học	Tuần 4 đến tuần 14	Bài báo cáo tiểu luận và bài thuyết trình	LO1, LO2, LO3, LO4, LO5, LO6	20	Số I.6
Thi cuối kỳ				50	
Nội dung bao quát tất cả các chương của học phần: - Chương 1: 10% câu hỏi - Chương 2: 35% câu hỏi - Chương 3: 35% câu hỏi - Chương 4: 20% câu hỏi	Sau khi kết thúc học phần	Thi trắc nghiệm	LO1, LO2, LO3, LO4, LO5, LO6		Theo thang điểm của đề thi

6. Giảng dạy và học tập:

– Ma trận phương pháp giảng dạy và học tập để đáp ứng chuẩn đầu ra học phần:

Phương pháp giảng dạy	Phương pháp học tập	Tỉ lệ (%)	Các chuẩn đầu ra học phần					
			LO1	LO2	LO3	LO4	LO5	LO6
Thuyết trình	Lắng nghe, ghi chép, suy nghĩ, đọc và ghi nhớ	25	x	x				x
Diễn trình	Quan sát, ghi chép, suy nghĩ, đọc và ghi nhớ	25	x	x				x
Vấn đáp	Vấn đáp	15	x			x	x	x
Thảo luận	Thảo luận	15	x			x	x	x
Giải quyết tình huống (bài tập)	Giải quyết tình huống (bài tập)	10	x	x	x	x	x	x
Dạy học theo dự án (tiểu luận)	thực hiện dự án (tiểu luận)	10	x	x	x	x	x	x

7. Nhiệm vụ của sinh viên:

- Tham dự trên 75% giờ học lý thuyết;
- Chuẩn bị cho bài giảng: Sinh viên đọc trước tài liệu do giảng viên cung cấp và yêu cầu;
- Ôn tập các nội dung đã học; tự kiểm tra kiến thức bằng cách làm các bài trắc nghiệm kiểm tra hoặc bài tập được cung cấp trên e-classroom;
- Hoàn thành các bài tập, tiểu luận trên lớp và về nhà theo yêu cầu;
- Dự kiểm tra trên lớp (nếu có) và thi cuối học phần;
- Thái độ: tích cực, chủ động.

8. Tài liệu học tập:

8.1. Sách, giáo trình chính:

[1] Lê Ngọc Tú, *Độc tố học và an toàn thực phẩm*. Nhà xuất bản Khoa học Kỹ thuật, 2006.

8.2. Tài liệu tham khảo:

[1] Lương Đức Phẩm, *Vi sinh vật và an toàn vệ sinh thực phẩm*, NXB Nông Nghiệp, 2005

[2] Lã Quý Đôn, Trần Đáng, Nguyễn Thị Dụ, Phạm Duy Tường, Phạm Xuân Đà, Nguyễn Anh Sơn, *Ngộ độc thực phẩm nguyên nhân và cách phòng tránh*, Hà Nội, 2008.

[3] Trần Đáng, *Ngộ độc thực phẩm*, Hà Nội, 2007.

[4] Wolfdietrich eichler (Nguyễn Thị Thìn dịch), *Chất độc trong thực phẩm*, Nhà xuất bản Khoa học Kỹ thuật, 2001.

9. Hướng dẫn thực hiện:

Phạm vi áp dụng: Đề cương này được áp dụng cho sinh viên đại học ngành Công nghệ thực phẩm và Đảm bảo chất lượng và an toàn thực phẩm từ khóa 08DH;

– Giảng viên: sử dụng đề cương này để làm cơ sở cho việc chuẩn bị bài giảng, lên kế hoạch giảng dạy và đánh giá kết quả học tập của sinh viên;

– Sinh viên: sử dụng đề cương này làm cơ sở để nắm được các thông tin chi tiết về học phần, từ đó xác định được phương pháp học tập phù hợp để đạt được kết quả mong đợi;

– Lưu ý: Trước khi giảng dạy, giảng viên cần nêu rõ các nội dung chính của đề cương học phần cho sinh viên – bao gồm chuẩn đầu ra, nội dung, phương pháp dạy và học chủ yếu, phương pháp đánh giá và tài liệu tham khảo dùng cho học phần.